

דברי ת"א ק"א
בסיסה עם דב"ג,
ירושלים, 29.7.43

א" ק"א: בראשונה קצת היסטוריה: עוד כאשר התראיתי בטבריה עם אבסי ת"מידל
איסז סאפליי סינטי" טעתי הינה תלונות על ארץ-ישראל, והדברים היו
סוד אחד הערכה ליכולת הייצור בארץ; אך סוד שני תלונה על היוקר ועל הרצון לבצל
את הקוביות קסורה "אנסטרופולקס", ואשרו לי שזהעמיתו מסכנה את כל הזמנות הזכא,
הם ספרו לי אז דבר יוני, הם בכנסו לבדיקה רצינית של מה הם קוראים
תכנית לסחר בין-ארצי בכל המטה הזה, והם רוצים לארגן את כל הבאת החפצים
הגלמיים, את מתן היסודות לאיספורט ולאכספורט למי תכנית זו, והם בודקים מה
מקומה ומה יכול להיות מקומה של ארץ-ישראל בתכנית זו, והם אומרים שהם עושים זאת
גם למען הקל על אנגליה ואטריקא את הבאת המגבריקאים הזה, ואם יציעו למסקנת
סארץ-ישראל יכולה לייצר תוצרת סדומת, והיא יכולה לטמק סודך זה למזרח המיכון,
לא יתנו רשיון להבאת סודך זה מורצות סודך, ובהתאם לזה הם גם יקבעו את המיכסות
של החפצים הגלמיים במיל הארץ.

גם בשאלה זו הם נתקלים במרוכלים קשה מאד - יוקר.
בתוך הדברים היה טרם חשוב: לא הכל ירשו לייצר בארץ סדומת, והם
נתנו לי דוגמא שהם אינם מרשים הקמת בית הריטות לתיקון צמיגים בסודים, כי תכנית
זו קיימת בארץ, "הלגפר" ובתי פלאכה מסנים אחרים, אך הם נתקלים בתכנית היוקר
ולעתים באי-יושר בטוב המוצאת, יש הסול בין הדונכז ובין המוצאת לחסול.
בתכנית זו ישנן אספריות גדולות ומסכות היסודות. הבריוריים שלי
אתם התנהלו בבני כוונים, במיזון אחד והם הדגישו את סכר העבודה, ואני העבתי
שאלת סכר העבודה היא שאלה חשובה, אבל היא רק אחד הקומפוננטים.

דב"ג: היש השוואה בין סכר העבודה אצלנו ובאנגליה?

א"ק: כמחמ מקצועות סוגי הסכר היסודי יחד עם תוספת היוקר/הרצת הסכר
באנגליה, אבל יש הבדל רב בין תוספת היוקר אצלנו והם.
נסיתי להסביר ארוכות, שסכר העבודה הוא אחד הקומפוננטים, אבל הוא
וינו תמיד הסכריע, כי יש שאלה סכר העבודה, שאלת פריזון העבודה, כיצול החפצים
הגלמיים, אסורטיפציה וחריזות, יש גם סחיר החומר הגלמי, ואכרתי כאם אוננו
רוצים להגיע למוטו שלם עלינו לכדוק את כל חגורמים האלה, את כל הנתונים, ואכרתי
שאנחנו פוכנים לעזות זאת, אבל בתנאי אחד: שאנחנו נדע, שאם נגיע למסקנה סדומת,
למטל שאנחנו יכולים לייצר סודך מסוים בזול, אבל זה תלוי אם תהיה הזננה לכסויות
גדולות, והם צריכים להיות נותני החזסנות, גם אם הם יתנו את החפצים הגלמיים,
לעתים זה תלוי בסיפורים במכונות - לא תיקונים יסודיים המצריכים גמח אניות
רב, אלא לעתים דברים לא גדולים, אבל כל זה אמיתי להיעשות, רק אם הם הבכיות
נו לקבוע "לונג טרם פיליס", ואם הם יסכימו לכך, אנחנו כתיחן פוכנים להגנס

באופן רציני לענין זה.

לך אני אוסר שלי היתה עוד דאגה אחת מלבד הדאגה לחוסנות, כעת מרכז הרובט נגד הפועלים שחם "דור פרופיטירורס", ראשי הקהלה במצרים אסרו לי, כי עתה אי אפשר לשבת לשיחה עם הקצינים האנגליים, כי הם אוסרים: המצרים במצרים, העיראקים בעיראק והיהודים בארץ-ישראל - הם כולם כנופיה אחת, הם מנצלים את המלחמה לצרכיהם הם.

אני תבעתי מהם שני דברים: אמרתי שהסחר הבין ארצי יכול להיות דבר גדול, אבל כרוכה בו גם סכנה גדולה, ואין לעשות זאת בדרך ביורוקראטית, אלא עלינו ללמוד מה הם המצרכים ונראה מה יכולים אהבנו ליצור סאלה, ואם אהבנו יכולים להתאים את עצמו לחוג זה של הצרכנים, לא אכנס לכל השיחות עם כל האנשים במצרים, אבל הם אסרו כולם: את הכל עליך לעשות דרך ממשלת א"י, אם תגיע אתם למסקנה שותפת נקבל את רוב הדברים.

דברתי גם עם כמה אמריקאנים חיוביים במידל איסט סאפליי סינדר, לא דברתי אתם בענינים פרינציפליים, חוץ מקייסי לא ראיתי איש המטילים בענינים הטרינזיים, ופסנו היתה לי הטלחה למידל איסט סאפליי סינדר וכן נתקבלתי אצלם. האמריקאנים אסרו לי שהם נובדים רק עם הממשלות, ולא עם פרטים, אם תהיינה מסקנות שותפות הם ידונו בעין טובה, וזה גרם שהעבודתי את הסאלה הבה.

התחילה כרוח של שיתוף פעולה. האיש הפרנדי אתו שוחחתי הוא שנטפורד, יש לו שלושה תארים: התואר הראשון יחסי - מזכיר המטעים, התואר השני, גם הוא דומי, הייר של "דור סאפליי בורד הארצ-ישראל", והוא האיש העומד בקשרים עם המידל איסט סאפליי סינדר, בטיחה שהדברים אינם נעשים על ידי הפונטיר, ולמהלך החלוקה אתם דברתי במצרים הללו טעד את לי'קובס, הוא האיש היודע את הענינים; והתואר השלישי של פורטס הוא: איקונומיק אדווייזור של ממשלת ארץ-ישראל, והוא הדגיש שגולש הוא היועץ הכלכלי לחים אקסלנסי, אבל הוא היועץ הכלכלי של הממשלה, וכל החכמות הכלכליות וכו' באות אליו לחוות דעה.

הוא העביר אותי בכמה ענינים לי'קובס, ושוחחתי גם עם וילסון-כראון וקולונל סאטנר, לו יטנם שני המקיודס בארץ: הוא בא כוח הרויאל אינבזיג'ירס בארץ והוא האיש המשתתף בשם הצבא ב"דור סאפליי בורד הארצ-ישראל".

אלה האנשים שדברתי אתם. הדברים עברו את כל המחלקות. היו ויכוחים מה גורם ליוקר החיים, במצרים דברתי ארוכות על זה, אך זה שרק לחוד, זה סמיע סאד, אבל לא זה העיקרי. ספרתי להם על השיחות בקאהיר, על חלק מהן הם ידוע, על חלק אתר לא ידוע. מה ספרו לי שהסבב נעשה בינתיים רע יותר, כי היתה יטיבה של הסירוויזנט, בהאז יטב הבריגאדיר ליבנול, היו ויכוחים רבים, ופחוץ לאייר-פורס היתה מסקנה כללית שאין להצטין את הקשר עם ארץ-ישראל, כי המחירים שהילים רווחים גדולים פדי, והם טעוריים אי-אומן. בשיחתי האחרונה עם סנדפורד, לפני שהציעים

בערך, הוא אמר לי שקבל ידיעה שגם האייר-טורס רוצה להקטין את ההזמנות, וייעקובם
 פתח לה בני כמה תיקים כדי להוכיח לי מה היא האינפורמציה שלהם, ומה היא עמדת
 הוור סאטליי בורה, היה מדובר על הזמנה ל-3-2 סיליונים לה"י, וזכרו כבר על
 החלוקה בין בתי החרושת, אבל החליטו לבטל הזמנה זאת וההזמנה היתה כורכבת מסתבת,
 שכסמיל וגם מזון.

ואין להעמיר את זה בקשר עם החלטתנו על שינוי, כי היה זמן רב לפני
 קבלת החלטתנו.

מה הטענות שלהם? (א) בנותני העבודה חליו להיות בנותני עבודה, הם רק
 תלויים, ומתלויים לא יחרימו; הם אוטרים שנותני העבודה מקילים על עצמם את
 המלאכה, אם הם מקבלים סכום מהפועלים, הם מעבירים את הסכום להם, לפעמים הם
 עושים קנוניה עם הפועלים, סווגנחם סדר לי ובקש שאני אהערב, אבל לא הטפתי
 לעשות זאת; אם פועלים מונים בדרישה להעלות הסכר היסודי, נותן העבודה אינו
 אוסר אם הפועלים צודקים או אינם צודקים, אלא הוא מעביר להם את הסכום, ואין
 הם אפילו סנסיים לעשות את הקולקציה.

(ב) הקטינה את העבודה כנשר, ולכן צריך להקטין את העבודה בטחובת,
 קבלן שם הוא כולל-בונה, וניתנה הוראה להקטין את העבודה, ונתקבל סכום שטוב
 לתורה, והחברה מעבירה את הסכום ישר לסווגנחם, ובוא כתוב, כי הם רוצים להמשיך
 את החציבה במכונה ולעבור לעבודה ימים, כדי לספור על הספר הפועלים, וסווגנחם
 אוסר: כאשר קבלתי את הסכום שזכרתי הייתי להעבירו הלאה, ואין הרגשתי את צמאי -
 הוא אוסר, אנחנו חוזרים לתקופת שבת ה-40 באבוליה, והוא מוען: תסביר לי קאלן
 מה געשה פה, סגד אוד צועקים אין ימים עובדות, ואין טאלה של חוסר גבורה, וסגד
 שני רוצים לעבוד עבודת יד במקום עבודה סכונה ולהגדיל את המניה על טכנון הוור
 דיפארטמנט, האם זה בקרא השתתפות במסך השלחמה, תסביר לי קאלן את הנעשה פה.

(ג) סנדפורד אמר לי, שבהרבה בתי חרושת סווגנחם לו סכום סכום הפועלים
 גדול מן הנחוץ, לגמרי לא לפי הצורך. הוא אמר לי זאת, ואין אני יכול להוכיח
 מה הוא הסוב לא-זיתו, כי אין לנו הסווגנחם שיבדקו את הדברים, אך עניתי לו שאם
 הוא סובר אולי בעזרת סמסית, אני יכול להגיד כן ויכול להגיד לא, והוא הגיב אותי
 בענין זה לייעקובם. ייעקובם אמר לי על בית החרושת נטר יוטט כאילו סכום הפועלים
 עולה פי כמה על הצורך, ואני אמרתי אז לייעקובם כי דווקא אודות נטר אין אני טאמין
 כי זה הוא המצב.

טאלתי את סווגנחם, והוא אמר לי שהוא עושה עתה חקירה מיוחדת בשאלה
 זו, הוא יביא גם חוסר סח"ל בענין זה, אבל האמת היא שיש בתי חרושת שפועלים
 עובדים שם רק שש שעות, אם כי עובדים באותו בית החרושת חלוט מספרות, אבל
 כל מספרת עובדת רק שש שעות, וזה כדי להוציא פחות תוצרת, אוסרית שהמכונה היא
 מה שאובצת, שגם אם הם נמצאים שם שמונה השעות אין הם יכולים כל הזמן לעבוד.

זה הסגן ב"פליץ", וגם ב"אל-אר", בית החרושת ליד פתח-תקוה שבסגור סמני חוסר הזמנות, עם יטבה תקוה קלוסה לאידווס העבודה.

יש האטמה כבדה של נובוסייסקי, שהועלים - ביחוד זכרי ההסתדרות מקסיגים את כסות התוצרת, וזה מניע עד כדי סבוסז'ה.

דב"ג:

מקסיגים את כסות התוצרת לטח פתח

א"ק:

הוא מטרב עתא להכניס פועלים חדשים, ביחוד טחברי ההסתדרות.

הפועלים טוענים שהטירדורים הסאניטאריים אינם טובים - בכסה סקרים זה ככון, האוכל אינו טוב, בעל התעסית פרויה כל כך הרבה. יש אוסרים טפועל חדס סוציא תוצרת דבה מהועל הוטיק.

הם אוסרים עוד: אתם דוסתם הוסטת יוקר, אונחנו הסכסכו לתוספת יוקר, תוספת יוקר זו כזאיגה אונכנו, אבל חסכנו שאת זו צויך לתת, אבל כדוע באות עכסיו דריסות, ורן חר'נות וכאות, על חוסטת לסכר היסודי, ודריסות אלו באות בצורה הסוגית.

י'עקובס אוסר: אינך יודע מה הנדק הנגדו לתעסיה באוץ, ובעל התעסית - כפי שכבר הזכרתי - סלביד את הויריסות יסר אליהם, כלי לקבוע אפילו את טפדתו.

ישו עם זה הם טוענים טועלים דברים טטובים, וסכניאים לדווסת את בית

החרושת של סיכאיברי, הסטינו אצלוסכסח סאות טטאבות, והיא דרס אז חלאת המעיר ב-25%, וטאטר סאלו גותו טדוע הוא דורס חלאת זו, כי הדי תוסטת הינו ד' היה רק כ-15%, טען הוא טנדלו גם טאר הנוזאות, וטסלו הזמנה זו, ואת"כ בטלו גם הזמנה טניה, ואתרי כדוטלו טמי ההזמנות בא' האיה והציק סחיר, וכו אינה חלאת, אלא הורדת הטחיר יקודם, וזאת הוא עשה כדי לעמוד בהתחרות עם ארץ אחת שלטם בטסרה ההזמנה. וטווסטנתם טוען לסני: באיזה מצב טטצא אני, טח קיה כאן, אני נדקתי את חסבונותיו ואני הנעתי לסקסנה שהוא צודק, ועתה הוא לא רק פוודתי על תוסטת היוקר, אלא עוד פוודי ססחירי, כאיזה מצב אחיה אני באני הסקסרה שלי, יאסרו סאני בזבנות אלמים לירות.

ו"אל-אר" - הם עוטים סכילי טים, ולסדבר זה היה אחו הדברים הטטובים

ביותר, וטצו חצבא דרשו לא להנדיל את הסחיר ולעשות כמה זיפוריט בהוצאת העבודה לפועל, כי הסחירה לע היתה די טובה, עכסיו כאטר בית החרושת בטור לרובל חוסר הזמנות, הם סכוחים לתקן חסל, וקודם הוא טען טאין לו אסטרות לסכוד בסחיר זה, אבל עתה הוא טסכים לתודי לסחיר שהיה בזמנו כטאאינדקס היה 105, ובצדק טוענים אבטי הטטטלה והצבאו טח קיה כאן, כאטר האינדקס היה 218, דרסתן תוסטת וטלסכנו לך, ועתה אתה לא רק פוותר על החפוט ב-50 בקודות, אלא עוד פוודי הסחיר, וטווסטנתם אוסר שהוא בדק גם קודם את הקלוקלוציה ולא טצא בו כל פגם.

הם אוסרים בטני דברים: שהתוצרת היא רעה, טריון העבודה הוא ככון ואנו אסר להנזיל, והם חוסדים טח טטטות קופטינציות, וקופטינציות טובות בטטרים ולסיים וכו'.

הם טוענים שהם עכשיו בסכנת גדולה, וכאשר דוליק אומר להם: תקבעו אתם את המחירים, הם עונים: איך נקבע כאשר אנהנו איננו יודעים מה יתר ומה לא יתר.

הם אומרים שהיה נחוץ להם קופסא מסוג מסוים, ומה אסרו להם שאי אפשר לעשותו, אך כאשר הם מסרו את ההזמנה לסקום אחר, ומצאה האחרונה להכינו גם את רובינסון אומר לחמתי לזאת שייטלה סכונ לעיראק סכאן, אך מתאום ממתיקים את ההזמנה, וכאשר מתחילים לבדוק מה טרת, מתברר שההזמנה להוקה האד שלחיות טובה לנוסעות, לדוגמאות.

היתה לפני שנתיים ישיבה עם בעלי התעשייה והנעתי את תיווכי, וענו לי אז: הקיפה אינך תחלת החזמה, אלא מחירת ההסמנה, ותשמי את אשר ממתייטעל סולל בונה, על חיאל וייצמן. הארץ הורופציה איננה, והסקר אסרו לי בתל-אביב, שכאשר מי שהוא ביקר לטפל הזמנה, אסרו לו פעליו להתאם ב-1980 הוצאות לקבלת ההזמנה, וכדובר על תקידים נבונים ועל קצינים נחוכים.

לאחר שדברתי עם זביאר ועם רונדה באתי אל המטלה, סנקר באמת סתעד, לא בכללו, והוא אמר לי: קפלן, אתה צודק, צריך לומר הי, כי זה יהיה אם ההזמנות המסקנה, אנהנו ממסידים את כל החוקים, אנהנו נחנה גם עתה וגם לאחר השלמתה, גם הכוב האובייקטיבי ההנהנה, קודם באמת אי אפשר היה להביא הזמנות מאובליה ופאפריקה, ולכן סנו פה, ולא בדשו הרבה, עתה הם כדוקים יותר ראם כדאי או לא כדאי, והחזית דורחקו מעתה. הנה לטל בטלו את ההזמנה הגדולה לנעליים, והיא בוסלה, כי הם החליטו שאין להם צורך להחזיק מטנים כה גדולים בנייראק ובאיראן, והם מתחילים לפרק לחזים אלה, ולכן הם נתנו את הנעלים המסומנהם, ואם תהיינה בחוצות נעלים מסיציליאנו לסרדיניה, הסאלה היא להזמין מארץ-ישראל או מאפריקה, אולי זה האחרון יותר כדאי.

הסבב האובייקטיבי המנהנה, בינתיים תוספת היוקר עולה ועולה, ואנהנו ממסידים לא רק את העולם הזה, כי אם גם את העולם הבא, ואני כדבר פה על חטנינים הכלכליים ולא על הענינים המדיניים.

סנקר טוכן לרובינדה יסודית, ודוא אומר לי: קפלן, נסה טלוטה אנשים ויעשו זאת, אך בתנאי שהמטלה תבטיח חסרים בלטיים והזמנות, געיה בקורת יסודית לנותן העבודה ולמנהלית, בקורת טל פוריות העבודה, שיסוס כחברים בל טיים, הוצאות כלליות, הירות כספים.

וי: מה דברים סנווכים, אי סטרון המטלה, אם לטל לפני השלמה נקבע הסעור טל 10 לירות הוגן, הרי אם המצרך התיקר מי טלוטה, אין הם יושבים על זאח טאולי עתה מסכום סוגדל מספיק לירות טטן יותר, אחוז קטן יותר, והירות עזשו לא יהיה קטן.

בהסמכת שבטאר ורונדה רבינוביץ הלכתי אל סנופורד ואמרתי לו: אם ישתחו לסנינו את התיקים, כרי טנדע את המחירים באובליה, נדע את ההזמנות, אנהנו

מוכנים להקים ועדת מורכבת משלושה חוגים: התאחדות בעלי התעסיה, ההתדרות המובדים ואגודתו, ולעשות בסיון של בקורת יסודית של כל הקומפוננטים האלה, ולראות אם יכולים לעמוד בהתדרות או לא, בהנאי של קואופרציה מצדם. השאלה עלתה עד לנציב העליון, והענות ב.נים ותחליקו. יש מי שאמר שצריך לתת לסוכנות לעשות זאת, ויש אחרים שלא צריך לתת סמכות לסוכנות היהודית, כי הסוכנות היהודית תגזל זאת, ובתור תוצאה בה סתרו על סנדפורד שפורט עתה בעתונות, זה סכתב בלי כל הבטחה, בפלשתין חוטט פורטמה תוסכת הסתדרות העובדים.

נאצי לסנדפורד ואכרחי לך: אני מודה לך על הסכתב, אבל סכתב זה לא עשני חכמי יותר, כי סה כידוע סכתב זה, סאתה כבול ואינך יכול לרציד לי כלום. כיספדים חל ליטו במסיליה שצדכיה לחל ברציונליזציה, וסלחו סכתב לחארים סנוא יכין נודה לים כך, לא לארס הללכה, והיו בענין זה סמיהצעות קוסוספל-סורי או וולוססירי, הנציב החקים היין להשתטט בכמיה; כנופודו הוכה טאין דרך אחרת לענות נאח נאטר הססקת ההזכנות.

ועודט סלה לרבי ס יכיה סכרב לכל בתי הדרות הל ריבה סהם יודיעו לו סח באסטרותם ליצור, ואת החסייה הזאת אנתנו יכולים לחלה לליוסה סובים, הסוב המסוכלל, לסטל סיה ההריות באסיות יעקס, אולי גם ליל סיסט, הסוב הבינוני עם סכונות סוציאליות יותר, וסוב סל סתי סלסכה סטנים. כאשר היו מבקרים סניה לרבות, היתה ססטלה קוטעה את סספירטיה זאסר לם לפני סחרות סכסלים לעביר, אבל עתה קבלה ססטלה סלעה, סהיה תקטע את סספירטיה לפני בית הדרות הסוב עכסוב הבינוני, ואת ארסיה ולססכה סלה לם סהיה סל אסטרות לעביר, וזו ססופרתיים ליספל.

או דוגמא ססקציה אהר: סלסלסרסרסר יסנס ס-550 עד 600 נולים סיכניים, בינתהם ס-200 נולים אשר נמצאיה ועבודה עוד סלפני ססלסמה הקודמת, והם הובאו לארץ לאחר סיכוס סל עשרות סנים, והסחיריים היו נקבעים גם לפני נולים אלה, אבל סכבודה בנולים אלה כוידרר את סחוצרת, ולכן אסריים: תוציא אותם, ואסריים טאין כל צורך לכבוב אותם בכמיה, אלא לא לתת להם הזמנות, או לקבוע ית ססחיריים לפני הסוב הבינוני, וזו לא יוכלו אלה לעמוד.

וכסקתי היא, סהא אולי חוטביים: זה יגרום לסיכספכים עם פועלים - סה

בכך?

סכתן ססככורד אינו יכול לומר לי טוט דבור, אם לתת ססכות לסוכנות

או סססלה סססו זאת ססססה.

הל סכורק דרס ועדה סיוחדת לבדיקת סכר סעבודה וועדה סיוחדת לבדיקת

סוריות סעבודה, זאני סספתי ילל נעליה גם לא נקח סכל יאר. בסבילי סאלת סריון

סעבודה זו סיה סאלת סעפיה סל ססוקל, בלי כל קטר עם ססך, זה הורס יסודות סנוכסנו,

אבל ססועל אינו הוצי לססוע על כך, כי הוא יודע ססח סרוריה בותן סלבודה כל ידל

כל סיני קושבינציות,

סססלה קבעו ועדה סל סלוססו: גריכניים, ססורק וסנים ובה ססחלקו

סררות; גריכניים ססטרף לסעתי, אבל סציב סנאי נוסף, ואני קבלתי: בזמן סבדיקה

אם יציגו אותה כמו טיוב ליטה גדולה מאד, כי אז אסור גממממם להטמיע על רפועלים,
 עינינו למשל, שגא תמיד אסור לדבר ביהלומים על רוח של 2 עד 2.5 לירות ליום,
 ויש להסביר להם שזו היא טיטרת המוטבת אחריה חבל, יש לדתי לעשות גם חקירה
 יסודית בחקלאות, כי לדתי גם בה יביעו לטוב שהיוקר יהרוס אותן, ואנחנו מעמידים
 בסכנה את כל עמירנו; עלינו ליעלות דבר זה בעיבוד.
 אני מניח לך לדבר עם שהודניץ, שבקי ודוליק.